

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/218096,Ewa-Wojcicka-Maria-Straszewska-19192021.html>
26.02.2026, 20:22

Ewa Wójcicka: Maria Straszewska (1919–2021)

Obecnie jest postacią właściwie zapomnianą. Nieliczni kojarzą jej osobę z konspiracyjnym tygodnikiem „Biuletyn Informacyjny” czy opracowaniami naukowymi dotyczącymi epoki romantyzmu.

[Harcerstwo](#) [Kultura](#)

28.04

Maria Straszewska urodziła się 28 kwietnia 1919 roku w Warszawie. Uczęszczała do szkoły Zofii Wróblewskiej-Kurmanowej mieszczącej przy ul. Brackiej 9.

Młodość i działalność społeczna

Należała do harcerstwa, m.in. uczestniczyła w zlocie Chorągwi Warszawskiej, odbywającym się w 1935 r. w Spale pod patronatem prezydenta Ignacego Mościckiego. W wieku 17 lat zdała maturę. Wówczas ujawniło się jej zainteresowanie twórczością Cypriana Kamila Norwida, którego twórczość miała istotny wpływ na jej pracę zawodową.

W 1936 roku rozpoczęła studia polonistyczne na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego (zmieniono nazwę Uniwersytetu Warszawskiego dekretem prezydenta z 26 sierpnia 1935 r.). W czasach studiów należała do Zrzeszenia Akademickiego Kręgów Starszoharcerskich „Kuźnica Harcerska”, którym kierował Kazimierz Sabbat. Maria Straszewska była jego zastępcą.

W 1938 roku została komendantką Pogotowia Wojennego Harcerek, odpowiadającą za szkolenie wojskowe.

W czasie II wojny światowej

W czasie wojny obronnej 1939 r. została ranna w czasie nalotu. Podczas okupacji zaangażowała się w działalność konspiracyjną, początkowo w ramach organizacji Służba Zwycięstwu Polski, a następnie Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej. Działała m.in. w Szarych Szeregach. Nosiła pseudonimy: „Anna”, „Emma”. Pracowała jak sekretarka w redakcji „Biuletynu Informacyjnego” wydawanego od 5 listopada 1939 r. oraz w Sekcji Opieki nad Dziećmi i Młodzieżą Polskiego Czerwonego Krzyża. Jednocześnie studiowała na tajnym uniwersytecie i pisała pracę magisterską dotyczącą twórczości Norwida, którą ukończyła pod koniec lipca 1944 roku.

W czasie Powstania Warszawskiego nadal była w zespole redakcyjnym „Biuletynu Informacyjnego”. Rozkazem numer 35, który brzmiał:

„Za okazaną wyjątkową pracę i poświęcenie w okresie konspiracji i w czasie walk powstańczych (...)”.

Antoni Chruściel ps. „Monter”, komendant Okręgu Warszawskiego Armii Krajowej, odznaczył „Emmę”, Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Po kapitulacji powstania została osadzona w obozie jenieckim Stalag IVB/H Zeithain, numer jeniecki 299644, a następnie w Stalagu IVB Mühlberg.

[Czytaj artykuł Ewy Wójcickiej *Maria Straszewska \(1919-2021\)* na portalu \[przystanekhistoria.pl\]\(http://przystanekhistoria.pl\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Harcerze, Kultura

Artykuł

Maria Straszewska na zdjęciu z kwestionariusza z akt paszportowych, 1975 r. (fot. z zasobu AIPN)